

Beste leden en relaties,

Het is al weer bijna “de maand van mei” [*Hopsa, heisasa weg met dikke winterjassen*]. De lente in de natuur is ontloken. In het Reusels dialect zeggen we dan:

In 't begien van maoi

Leggen alle veugeltjes 'n aoi

Behalve de koekoek en de spriet

Die leggen dan nog niet.

Koekoek.

In deze lente-nieuwsbrief hebben we voor jullie weer de nodige kakelverse nieuwtjes en heemkundige wetenswaardigheden bij elkaar gesprokkeld.

Bestuur en Werkgroep Communicatie.

Avondopenstelling HWR vanaf de start succesvol

Met de keuze om het publiek de mogelijkheid te bieden tijdens een wekelijkse avondopenstelling van onze Heemkamer hun vragen voor te leggen, hebben we een schot in de roos geplaatst.

Vanaf de eerste avond werd de weg naar MFA de Kei gevonden en kregen wij vragen voor onze diverse werkgroepen die wij op correcte wijze, al dan niet onmiddellijk, konden beantwoorden of oplossen.

Op maandagavond van 19:00u tot 20:30u ben je welkom om met ons van gedachten te wisselen of je vragen te stellen.

Ten overvloede melden we dat je ook op dinsdag van 10:00u tot 12:00u terecht kunt in onze Heemkamer.

Torendag 25 mei 2025

Dit jaar vindt voor de 11^e keer de Middeleeuwse Torendag plaats, een dag met speciale aandacht voor de oudste middeleeuwse kerklocaties in Zuidoost-Brabant. Hoewel de toren van onze kerk in Reusel niet uit de middeleeuwen stamt hecht het kerkbestuur er veel waarde aan mee te werken aan deze erfgoedpresentatie.

Aanzicht Reuselse kerk met kerktoren – 1996.

Op zondag 25 mei zal Pastoor David van Dijk een tweetal rondleidingen verzorgen met toegang tot kerk, priesterkoor en pastorietaan. De rondleidingen zijn van 12:00u tot 13:00u en van 14:00u tot 15:00u.

Onze HWR zal die dag een presentatie laten zien van de geschiedenis van de kerk middels foto's en zo mogelijk zullen ook relevante boeken worden tentoongesteld en verkocht.

Laat je eens voorlichten over een stuk Reuselse historie of verbaas je over hoeveel geestelijk erfgoed we binnen onze gemeenschap bezitten.

Rondleidingen voor leerlingen van basisschool de Torelaar

Nu we alle problemen van de verhuizing achter de rug hebben kunnen we onze heemkundige aandacht ook meer en vaker gaan richten op onze jeugdige inwoners en dan met name die in het basisonderwijs.

Wij kregen het verzoek om voor de groepen 7 en 8 een rondleiding te organiseren en dit gaat plaatsvinden op 21 en 22 mei. Hierbij zal de nadruk liggen op zichtbare oorlogsherinneringen en andere markante punten binnen de gemeente. De presentaties zullen worden afgesloten voor de kinderen met een quiz.

Deze rondleiding zal verder borduren op een eerder dit jaar gehouden wandeling met diverse leerlingen van OBS De Klimop. Het bestuur spreekt dan ook de hoop uit dat deze aanpak als een olievlek zal gaan werken.

Uit de bibliotheek van de HWR

Volksverhalen uit de Kempen.

Auteur: Josien Stehouwer.

Illustraties: Jan Radersma.

De auteur noemt zich op de titelpagina niet auteur maar: samensteller en bewerker. De geraadpleegde literatuur geeft dan ook een groot aantal verhalenbundels (met Kempense wortels) aan.

De samensteller heeft een aantal bekende volksverhalen uit de Kempen bewerkt, zo is daar het Hoogeloonse verhaal van Koning Kyrie, maar door de draai die hij er aan geeft is het toch weer net even anders. Reusel komt drie keer voor in het boek, een keer met een eigen verhaal en twee keer als vermelding. Voor de hand zou liggen om “de Gloeiige” weer van stal te halen maar dat gebeurt niet, in plaats daarvan wordt de lezer verrast door “de heks in de mand”. Nooit geweten dat er in Reusel zo iemand bestaan had: de “Bossetrut” was al heks genoeg om kinderen bang te maken.

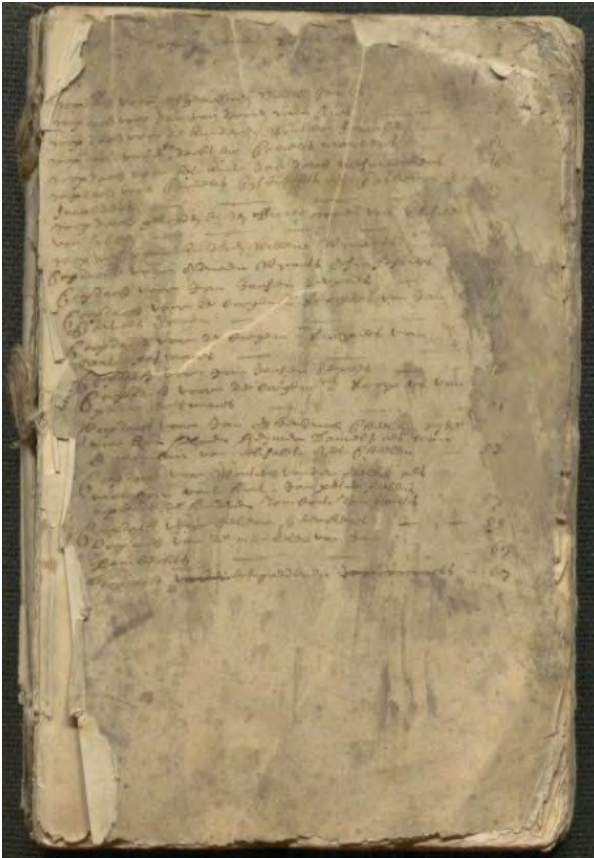
Toch wel lezenswaardig op een regenachtige middag, temeer omdat de samensteller een gezellige verteltrant heeft.

Uit het HWR archief

Segeer Wijnants contra Helena Cock (stiefmoeder)

[22 februari 1727]

Scheperbank Bladel inv 41 folio 88b - 89

Een Schepenakte uit 1727.

*Wij Jan Huijbreghts ende Jan Heijsmans
scheepenen in Reusel dese onderteeckent; verclaeren
ende attesteeren in oprechte waerheijt op onsen eet
ampshalven gedaen sulckx ter requisitie van Juffr.
Helena Cock laetst weduwe Adriaen Wijnants
waerachtig te weesen als dat Seger Adriaen
Wijnants (:naer alvorens dat wij in qualiteijt als
scheepenen op den negende november des voorleeden
jaers 1726 ten sijne versoecke in de sterfhuijse van
sijn vader Adriaen Wijnants hadden opgeschreven
ende gemaect staet ende inventaris van alle de
goederen en effecten, bij gemelde zijn vader Adriaen
Wijnants achter gelaten, welke alsoo bij Helena
Cock laetst weduwe van Adriaen Wijnants ten sijne
versoecke opgegeven:) zoo verclaeren ende bekenden
den voornoemde Seger Wijnants ten requirante
behoeve dat hij de goederen ende effecten bij haer
opgemeld en staet gebracht in plaetse van
requirantie in bewaring overnam mits gaeders de
selve ontheffen ende ontlasten van al sulcke
naermaninge als sij uijt hoofden van gemelde staet
en inventaris soude connen coomen lijden door
vermissinge ofte ontvreemdinge der voornoemde
goederen ende effecten onder verband ende
onvermindert van rechten vereijst met die
bijvoeginge dat sij requirante op dat gedane*

*declaratoir als nu uijt gemelden sterfhuijse conde
treden ofte bij manquement dat hij haer requirante
daer uijt soude schoppen, omme welcken
geallegeerde reedenen, sij comparante uijt gemelden
sterfhuijse is getreeden ende de bewaring van dien
aem hem gelaten, wijders verclaeren wij scheepenen
boovengenoemt dat de voornoemde Helena Cock
tsedert het overlijden van haeren man Adriaen
Wijnants, inden voornoemde boedel heeft gebleven,
Ende Sulckx met onse kennis en permissie, tot
soolange dat het gemelde sterfhuijs is aenwaert
geworden bij voornoemde Seeger Wijnants, in
waerheijts oirconde hebben wij dese ten protocolle
eijgenhandich onderteeckent, door onsen secretaris
laete uijtmaecken en becrachtigen; gegeven den 22e
februarij 1727.*

HWR presentatie voor het Oogcafé Reusel

Recent werd onze Heemkunde Werkgroep benaderd door Oogcafé Reusel met de vraag of we voor de leden van het Oogcafé - mensen met een visuele beperking - een presentatie kunnen verzorgen.

Dat was even nadenken want hoe steek je dat in elkaar, wat wil je vertellen en op welke manier doe je dat, wij hebben geen ervaring met deze doelgroep. Enig intern overleg volgde en er werd besloten dat wij onze maatschappelijke verantwoordelijkheid moesten nemen en ook voor deze groep mensen iets kunnen betekenen.

Donderdag 27 maart was de "première" in MFA de Kei en in een gezellige ambiance kwamen een 30-tal bezoekers, soms met begeleiding, bijeen om de horen wat HWR zoal te vertellen had.

De voorzitter van Oogcafé Reusel heette de aanwezigen van harte welkom en gaf toen het woord aan de HWR voorzitter die een uiteenzetting gaf hoe Heemkunde Werkgroep Reusel in de praktijk bezig is met haar activiteiten.

Dat actief zijn gebeurt in Werkgroepen met als titels Geografie, Beeld & Geluid, Bibliotheek & Documentaire Informatie, Communicatie & Digitalisering, Facilitaire Zaken, Genealogie, Huisvesting en Materieel Erfgoed terwijl ook ons kwartaalblad de Schééper niet vergeten werd. Ook worden tal van vragen op allerlei gebied door HWR uitgezocht en deze worden veelal tot volle tevredenheid beantwoord.

Hierna werd door HWR-leden een overzicht gegeven van de ontstaansgeschiedenis van Reusel. Door de hoge ligging ontstaan in onze regio veel bronnen/wellen en ontspringen veel beken. De Kei, uit de Ardennen, kwam ook breed ter sprake en ook de invloed van de Abdij van Postel, die veel invloed heeft gehad op de regio en bij het ontstaan van de nodige gehuchten.

Vervolgens werd het verhaal van de Kei als gedicht gepresenteerd en weten de aanwezigen nu allemaal hoe onze “Kei” zo’n beetje tegen het leven en de mensheid aankijkt.

Het eerste deel werd muzikaal afgesloten door samen met het publiek het lied van de bijnamen in Reusel te vertolken.

Na de koffie werd inzicht gegeven in het ontstaan van wegen, kwamen de wolven ter sprake waarvoor bewoners een premie ontvingen bij doding en vernamen we de vreemde wijze van begraven van gelovigen in de kerken.

Ter afsluiting werd een gedicht van de Reuselse verteller Joan Jansen over Nicolaas van Tolentijn voorgedragen, dat de afsluiting vormde van een zeer onderhoudende ochtend waarvoor onze HWR een geweldig applaus ontving van het publiek.

Canon van de Kempen leeft!

Het zal onnodig zijn onze lezers duidelijk te maken wat een historische canon is. Vanaf de start hebben tal van heemkringen hun regionale canon met belangrijke historische gebeurtenissen samengesteld en aan het publiek getoond.

De samenstellers van de Canon van de Kempen hebben een jaar lang, met vijftig wekelijkse afleveringen in de regionale huis-aan-huiskrant PC55, de inwoners van de Kempen willen doorwijzen naar de website. In een jaar tijd bezochten bijna drieduizend belangstellenden de website.

Maar er komt meer: om de belangstelling levend te houden is de Stichting Canon van de Kempen in het leven geroepen. In het bestuur daarvan zitten ook leerkrachten om de positie van de regionale geschiedenis in het onderwijs te versterken.

En binnenkort wordt gestart met bustochten naar diverse onderwerpen uit de canon om deze live te kunnen zien en bewonderen. Onder andere de pre-historische monumenten, maar ook de Postelse abdij, de Reuselse Lensheuvel of het Bladelse landgoed ten Vorsel kunnen bezocht worden.

In het voorjaar is bij het Kempenmuseum Eersel meer informatie over de bustocht verkrijgbaar.

Oirschot genomineerd voor de BNG Erfgoedprijs 2025

De BNG Erfgoedprijs is de meest gerenommeerde prijs voor erfgoed in Nederland. Naast gemeente Oirschot zijn de gemeenten Alphen aan den Rijn en Tilburg genomineerd voor de prijs.

Dit jaar is het thema immaterieel erfgoed, de tradities die van generatie op generatie worden doorgegeven, zoals een kaarsje opsteken bij Maria van de Heilige Eik, carnaval en de gilden. Nederland ondertekende in 2012 het UNESCO Verdrag ter Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed. Gemeente Oirschot is één van de eerste gemeenten die beleid voor immaterieel erfgoed heeft vastgesteld. Voor de uitvoering heeft de gemeente voor drie jaar projectleider Ineke Strouken aangesteld.

De BNG Erfgoedprijs, ter waarde van € 25.000, wordt mogelijk gemaakt door hoofdsponsor BNG Cultuurfonds en wordt al sinds 2010 jaarlijks uitgereikt. Sinds 2022 werkt de jury met een jaarlijks thema. De winnaar van de BNG Erfgoedprijs 2025 wordt bekend gemaakt op 11 juni 2025, tijdens een Erfgoedsymposium georganiseerd door en in de gemeente Nijmegen, de winnaar van 2024.

Famillement 2025

Op zaterdag 14 juni 2025 organiseert het Centrum voor Familiegesciedenis (CBG) in Den Haag het Famillement 2025.

Het Famillement is een tweejaarlijks ééndaags evenement op het gebied van familiegeschiedenis en erfgoed. Het Famillement richt zich op een breed publiek met een programma dat zowel leken als gevorderden op het terrein van (familie)geschiedenis veel te bieden heeft.

Het CBG bestaat dit jaar 80 jaar en dat jubileum viert het CBG tijdens een bijzondere editie van Famillement. Er is een ochtendprogramma in het Nationaal Archief met de thema's Verleden, Heden en Toekomst van genealogisch onderzoek, dat bestaat uit presentaties, de informatiemarkt en rondleidingen door het depot van het CBG. 's Middags is er een programma in de Nieuwe Kerk.

Voor meer informatie zie de website van het CBG: <https://cbg.nl/famillement/>

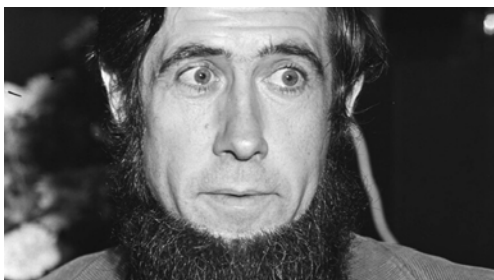
Huis van de Toekomst

Hoe keken we 50 jaar geleden naar de toekomst? Naar 2020, 2030, naar nu dus! Alle (huishoudelijke) gadgets zouden ons heel veel vrije tijd opleveren. Wat kwam er terecht van de verwachtingen?

Andere Tijden keert terug naar het Huis van de Toekomst, eind jaren '80 door futuroloog en televisiepersoonlijkheid Chriet Titulaer bedacht

en gerealiseerd op het terrein van Autotron-ondernemer Dirk Lips. In Titulaers Huis van de Toekomst konden bezoekers alle toekomstige snufjes in samenhang zien. De gaten waar de slang van de stofzuiger in konden (stofcontacten), “online” winkelen bij Wehkamp, het openslaande dak boven het bad en nog veel meer. Het werd een plek vol futuristische snufjes en dingen die het leven een stuk aangenamer moesten maken. Dingen die we vandaag de dag heel normaal vinden.

In de volledige uitzending wordt meer verteld over de toekomst van toen, die ons onder meer voorspelde dat we onmetelijk meer vrije tijd zouden krijgen. Dat is uitgekomen, maar wat zijn we met die tijd gaan doen? Bekijk het hier: <https://anderetijden.nl/aflevering/923/Back-to-the-Future>.

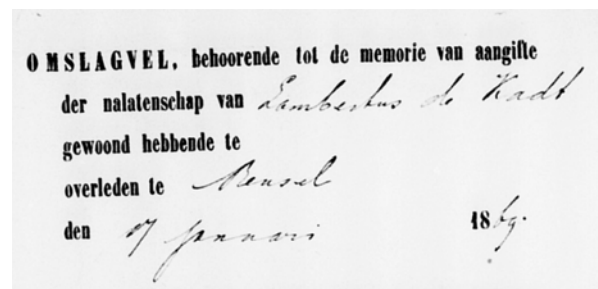
Bron: Maand van de Geschiedenis

Stamboom-zoekmachine van BHIC uitgebreid met 100.000 memories van successie

De stamboomzoekmachine van het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) is uitgebreid met 100.000 persoonsvermeldingen in Brabantse memories van successie uit 1903-1927.

Dit zijn documenten over erfenisbelasting; overzichten van de (on)roerende bezittingen en schulden van een overledene. Belasting-ambtenaren stelden ze op om te bepalen of en hoeveel belasting over een nalatenschap moest worden betaald. Met deze aanvullende index wordt onderzoek naar de vermogenspositie van voorouders in het begin van de 20ste eeuw een stuk makkelijker, maar óók veel leuker. Want hoewel de naam misschien anders doet vermoeden, bevatten deze memories gegevens om historisch onderzoek naar onze voorouders vanuit een heel ander perspectief te benaderen.

Helaas is niet van alle overleden personen een memorie in de database te vinden. Als het saldo van de erfenis niet meer dan 300 gulden bedroeg, was de nalatenschap vrijgesteld van belasting en werd er geen memorie opgemaakt. Ook vererving in rechte lijn was vrij van heffing tenzij het saldo boven de 1000 gulden lag.

Memorie van successie van Lambertus de Kadt, pastoor van Reusel, overleden op 17-01-1869.

Ook van inwoners van Reusel zijn er meer dan 1500 dossiers beschikbaar:

<https://tinyurl.com/25h6h8aw>

Meer titels online beschikbaar in Delpher

Sinds 1 april zijn duizenden extra afleveringen van kranten en tijdschriften vanuit huis in te zien. Deze waren voorheen alleen in de leeszaal van de Koninklijke Bibliotheek te bekijken.

Enkele belangrijke voorbeelden van titels waarvan recentere jaargangen nu ook online beschikbaar komen, zijn het Algemeen Dagblad (1996-2005), Vrij Nederland (1970-1994) en Margriet (1970-1974). Daarnaast komen ook de beschikbare afleveringen van de Leekster Courant en Dagblad De Stem online. Het is vooral de online tijdschriftencollectie die enorm wordt uitgebreid met recentere nummers. Van vrouwenbladen en historische tijdschriften tot onderwijsverslagen, sporttijdschriften en wiskundige bladen.

Blijvend eerbetoon aan elf Franse helden in Diessen

Op 11 mei 2025 zal in Diessen een bijzondere herdenking plaatsvinden van de slag die Franse troepen 85 jaar geleden streden tegen de binnenvallende Duitsers. De Fransen vochten als leeuwen maar dolven toch het onderspit tegen de Duitse overmacht. Naast drie Diessense burgers sneuvelden daarbij elf Franse militairen.

Stichting Erfgoed Diessen wil deze bijzondere gebeurtenis belichten, de gesneuvelde militairen eren en onze vrijheid herdenken. In aanwezigheid van de Franse ambassadeur, de lococommissaris van de Koning en de burgemeester van Hilvarenbeek zullen door middel van verhalen, foto's en films de gebeurtenissen van 12 mei 1940 in beeld worden gebracht en zullende elf militairen "een gezicht" geven worden. Alle activiteiten zijn gratis toegankelijk, alleen voor het herdenkingsprogramma graag even reserveren op www.erfgoeddiessen.nl/shop.

In Partycentrum Hercules is een unieke expositie te bezichtigen waarin allerlei aspecten van 12 mei 1940 worden getoond en geïllustreerd door middel van foto's, documenten, brieven en voorwerpen. De expositie wordt ingericht in goede samenwerking met museum De Bewogen Jaren uit Hooge Mierde en Memorial 40-45 Kapelle. Deze expositie is gratis te bezoeken op zaterdag 10 mei van 13.00 u tot 16.00 u en op zondag 11 mei van 10.00 u tot 17.00 u.

Meer informatie over het programma staat op www.erfgoeddiessen.nl en achtergrondinformatie is te lezen op www.erfgoeddiessen.nl/12-mei-1940-brug.

Nieuws vanuit de Kempencollectie

Verschillende musea en heemkundekringen uit de Kempen waaronder ook onze HWR hebben zich verenigd in de Kempencollectie. Via de gezamenlijke website <https://kempencollectie.nl/> kun je digitaal grasduinen tussen ruim 40.000 objecten.

Regelmatig zullen er in deze nieuwsbrief berichten van onze partners te vinden zijn.

Kempenmuseum Eersel

Op 4 april werd onder een stralende lentezon in het Kempenmuseum in Eersel de tentoonstelling "Middeleeuwen in de Kempen, sporen uit die tijd" geopend.

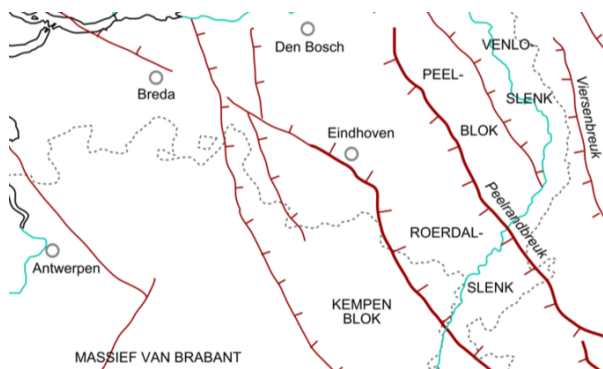
Het is feest! Verschillende dorpen in de Kempenregio vieren hun jubileum: Eersel 700, Steensel 800 en Duizel 1000 jaar. Die plaatsen worden eeuwen geleden voor het eerst genoemd in oude teksten, ze krijgen belangrijke rechten toegekend en de eerste stenen gebouwen verschijnen in het landschap. De Kempen bloeit op in de late middeleeuwen. Aan de hand van sporen uit die tijd proberen we een beeld te geven van het middeleeuwse leven in de regio. Vanaf het moment dat de Kempen onderdeel wordt van het hertogdom Brabant, in 1203, heeft die een meer centrale plaats langs handelsroutes. Het plaatselijk bestuur krijgt meer vorm, de handel bloeit op en ook de katholieke kerk groeit. Bestuur, rechtspraak, handel en religie zijn erg met elkaar verweven. Er is wederzijdse afhankelijkheid tussen adel, boeren en geestelijkheid. In de tentoonstelling komen deze verweven thema's terug aan de hand van vondsten en verhalen uit de regio. De tentoonstelling is te zien tot en met 28 september 2025.

In het kader van deze tentoonstelling is er op donderdag 12 juni een interessante lezing over de Gouden Eeuw van Brabant en de Kempen. Lezingen van Toon Schellens (Bourgondisch Brabant), Theo Antonis (Kasteel Bergeijk) en Winfried Thijssen (vrijheidsstatus Eersel). Aanvang 19:15 uur, entree: 5 euro

Erfgoedhuis Veldhoven

Lezing breuken en aardbevingen in Brabant en de Kempen.

Harrie Brouwers vertelt in een lezing over de breuken en aardbevingen waarmee we te maken hebben gehad in deze regio. De lezing is op donderdag 22 mei in de bibliotheek Veldhoven. Organisator is het Erfgoedhuis Veldhoven. Harrie is specialist beheer ruimte bij de gemeente Bergeijk. Hij werkte de effecten van breuken en aardbevingen op de geomorfologie in Brabant en de Kempen uit voor de omgeving van de N69. Dat was belangrijk voor de bouw van viaducten, de plaatselijk verlaagde ligging van het wegdek en de waterhuishouding.

Cultuurhuis Bergeijk

Het jaarlijkse uitje van de Gemeenteraad van Bergeijk werd in 2025 afgetrapt bij Cultuurhuis Bergeijk! Na ontvangst van de raads- en commissieleden, burgemeester & wethouders en

management van Gemeente Bergeijk werd men in groepen rondgeleid door het museum.

Met oprechte belangstelling werd geluisterd naar wat het Cultuurhuis doet en werd o.a. stilgestaan bij de bijzondere pioniersmentaliteit van Bergeijk. Ook werd de expo 'Oranje Boven' bezocht.

Eindhoven Museum

Object van de maand: de gashouder.

Eindhoven kende ooit twee gashouders, die in de volksmond ook wel David en Goliath werden genoemd. Ze zijn te zien op dit schilderij van een onbekende maker met als titel 'Gezicht op het havenhoofd van het Eindhovenens kanaal'.

De grootste van de twee gashouders werd in 1931 geplaatst aan het havenhoofd op het terrein van de Eindhovense gasfabriek (later bekend als het NRE-terrein) en gezien als een architectonische aanwinst voor de stad. Een jaar na de plaatsing versierde wasmiddelenfabrikant Persil de gashouder met instemming van de gemeenteraad met de tekst: 'Persil blijft Persil'.

Tijdens een bombardement van de Britse luchtmacht in 1941 ging de gashouder verloren. Door adequaat ingrijpen kon een grote ramp

gelukkig worden voorkomen. Als gevolg van de inslag ontstond wel een steekvlam die bijna heel Eindhoven verlichtte. Het verhaal gaat dat men tot in Woensel de krant op straat kon lezen terwijl het al donker was en de straatlantaarns niet aan waren.

Heemkundekring De Heerlijkheid Oirschot

We ontvingen een mail van de heemkundige kring Hilvarenbeek of wij belangstelling hadden in een schilderij van Janus Kluijtmans. Uit zijn nalatenschap had hij twee schilderijen overgedragen aan Hilvarenbeek, maar op één van deze schilderijen staat de kerk van Oirschot en het leek de heemkundige kring Hilvarenbeek handiger om deze aan ons te geven. Uiteraard wilden wij dit schilderij graag hebben.

Kort daarna kregen we van de schoonzoon van Janus Kluijtmans een map met schetsen aangeboden van Janus Kluijtmans. Natuurlijk waren we ook enthousiast over dit aanbod. Inmiddels zijn zowel het schilderij als de schetsen opgehaald: deze worden overgedragen aan het Kruyzenhuis, maar zijn de komende tijd te zien in de Goei Kamer van ons erfgoedcentrum.

Museum 't Oude Slot Veldhoven

Onlangs werden in museum 't Oude Slot opnames gemaakt voor TV-programma 'De perfecte plek'. Het resultaat is binnenkort te bekijken op SBS6.

De perfecte plek' is een vrijetijdprogramma waarin te zien is hoe Nederlanders hun vrije tijd besteden. De programmamakers bezoeken daarvoor de leukste plekken in Nederland. "We zijn er best wel een beetje trots op dat ons museum nu ook in het programma zit" zegt directeur Hans Sonnemans; "het is een kort item,

maar dat laat wel zien hoeveel moois we in huis hebben. Geïnteresseerde kijkers zijn uiteraard van harte welkom om ons museum eens te bezoeken".

Het programma 'De perfecte plek' wordt uitgezonden door SBS6. Museum 't Oude Slot zit in de uitzending van zondag 27 april, aanvang 15.00 uur. Dit programma wordt herhaald op zaterdag 3 mei, aanvang 12.30 uur. Uitzending gemist? Terugkijken kan via www.kijk.nl/programmas/de-perfecte-plek.

Heemkundekring Den Beerschen Aard

5 mei – Lopen en Fietsen in Vrijheid

Op Bevrijdingsdag, maandag 5 mei, vieren we 80 jaar vrijheid. Om 13.00 uur komt het bevrijdingsvuur aan op drie locaties: het Oude Raadhuis (Oirschot), het Oude Kerkje (Middelbeers) en Dorpshart Spoordonk. Vanaf deze plekken start de fietstocht "Fietsen in Vrijheid" (±40 km) langs historische plekken. Deelname is mogelijk tussen 13.00 en 14.30 uur. Deelnemers ontvangen een routefolder, herdenkingskaarsje en een consumptie.

Bij het Oude Kerkje in Middelbeers is ook de expositie "Wat betekent Vrijheid voor jou?" van Heel Beers Creatief te bezoeken.

Nieuwsbrieven

Deze maand ontving het HWR secretariaat diverse nieuwsbrieven van collega verenigingen. Deze zijn hier te lezen:

Nieuwsbrief Brabants Historisch Informatie Centrum – april 2025:
<https://tinyurl.com/2ykqwu99>

Jaarverslag Brabants Historisch Informatie Centrum 2024 – Continuïteit door verandering:
<https://tinyurl.com/2damm8e6>

Nieuwsbrief Erfgoed Brabant – april 2025:
<https://tinyurl.com/23o3lmmw>

Nieuwsbrief Brabants Erfgoed – april 2025:
<https://tinyurl.com/2dho57o5>

Nieuwsbrief Kempenmuseum Eersel – april 2025:
<https://tinyurl.com/22o2fxkx>

Nieuwsbrief Erfgoed Brabant – april 2025:
<https://tinyurl.com/23o3lmmw>

Nieuwsbrief Erfgoedhuis Veldhoven – april 2025:
<https://tinyurl.com/28ec68gv>

Nieuwsbrief Regionaal Archief Tilburg – april 2025: <https://tinyurl.com/27z7s9z8>

Nieuwsbrief Heemkundekring Amalia van Solms Baarle-Nassau/Hertog – april 2025:
<https://tinyurl.com/27bpap3e>

Nieuwsbrief CBG | Centrum voor familiegeschiedenis – april 2025:
<https://tinyurl.com/272c4msk>

Nieuwsbrief Heemkunde de Heerlijkheid Oirschot – april 2025: <https://tinyurl.com/293ktgc6>

Nieuwsbrief Erfgoed Diessen – april 2025:
<https://is.gd/Xe5sH6>

Nieuwsbrief Brabants Heem – maart 2025:
<https://is.gd/0D2oqu>

Mededelingenblad Heemkundekring Weerderheem Valkenswaard – april 2025:
<https://is.gd/Nt5X6T>

Nieuwsbrief Heemkundekring Tilborch – april 2025: <https://is.gd/DYidJw>

Wil jij onze Nieuwsbrief ook regelmatig ontvangen stuur dan een email naar secretaris@heemkundereusel.nl

Ook voor afmeldingen mailen naar secretaris@heemkundereusel.nl

Deze HWR nieuwsbrief en oudere afleveringen zijn terug te lezen in een archief op onze website: heemkundereusel.nl/nieuwsbrief.html

De teerling is geworpen

"Alea iacta est"

Julius Caesar en zijn leger trekken de Rubicon over, Bartolomeo Pinelli, 1819

De uitspraak 'De teerling is geworpen', in het Latijn: *Alea iacta est*, valt nog wel eens in de media. En soms hoor je het wellicht mensen om je heen zeggen. Wat betekent dit precies? En hoe komen we aan deze uitdrukking?

Als de teerling geworpen is, betekent dit dat een bepaalde zaak of kwestie is beslist. Er is, nadat de teerling geworpen is, geen weg meer terug. Een bepaalde situatie is onomkeerbaar en niet meer te veranderen. Het lot is beslist.

Herkomst van het gezegde

Het gezegde 'de teerling is geworpen' gaat terug tot een vermoedelijke uitspraak van Julius Caesar. In het jaar 49 v.Chr. stond hij met zijn legermacht voor de rivier de Rubicon. Deze rivier vormde de scheidslijn tussen wat toen Gallië en Italië was. Caesar, aan wie we de term keizer te danken hebben, twijfelde of hij de rivier zou oversteken.

Als Caesar de rivier zou passeren, was er geen weg terug en zou het oorlog worden. Het zou betekenen dat hij een coup zou plegen en het Romeinse Rijk in een burgeroorlog zou sturen. Caesar besloot met zijn dertiende legioen de rivier over te steken en de gevolgen te aanvaarden.

Betekenis van 'de teerling is geworpen'

De teerling is geworpen, of *alea iacta est*, betekent dat het lot beslist is. De teerling is een dobbelsteen. Als die gegooid is, is er feitelijk geen weg meer terug en moeten de gevolgen geslikt worden. Met zijn daad, op 10 januari 49 v.Chr., deed Julius Caesar dit en sloeg hij een weg in die geen terugweg meer kende. Hij maakte zichzelf hiermee tot zogenoemd *hostis*, ofwel staatsvijand.

Nadat Caesar de de Rubicon was overgestoken, begon hij aan zijn opmars naar Rome. Even voordat hij de rivier overging met zijn troepen, zei Caesar, volgens de overlevering, het volgende: "*Alea iacta est*" (Latijn: *de teerling is geworpen*).

Romeinse dobbelsteen

Na zijn daad brak er in het Rijk inderdaad een burgeroorlog uit, die vier jaar duurde. Caesar werd door de Senaat uitgeroepen tot volksvijand, terwijl zijn tegenstrever Pompeius tot dictator werd benoemd om de stad Rome te beschermen. De vermelding '*alea iacta est*' is beroemd geworden door de geschiedschrijver Suetonius. In zijn werk *Divus Iulius* schreef hij: "*Eatur quo deorum ostenta et inimicorum iniquitas vocat. Iacta alea est.*" (Vertaald: "*Laat ons gaan waarheen de tekens der goden en de kwaadwilligheid van onze vijanden ons roepen. De teerling is geworpen.*")

Bron: Historiek